

DE INDISCHE PARTIJ

souteneursstreken en andere weerzinwekkende misdaden, waarvoor hij het feitenmateriaal aan de schandaal-reportage van de Europese grote steden ontleent.¹

Er waren in die tijd reeds enige organisaties die uitsluitend of voor een deel uit Indische Nederlanders bestonden: de niet-politieke Indische Bond, in 1898 opgericht, de Vereniging Insulinde, opgericht in 1907, en de Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, opgericht in 1908. Douwes Dekker werd lid van Insulinde, maar hij vond haar leiding en die van de Indische Bond veel te behoudend – begin september 1912 richtte hij in Bandoeng de Indische Partij op; hijzelf werd voorzitter, Tjipto vice-voorzitter, *Raden Mas* Soewardi Soerianingrat (later de man van het *Taman Siswo*-onderwijs) een der bestuursleden. Artikel 2 van de statuten luidde:

‘Het doel der Indische Partij is het patriotisme aller Indiërs voor de bodem, welke hen voedt, wakker te roepen teneinde hen te nopen tot samenwerking op de grondslag van staatkundige gelijkstelling om dit Indische vaderland tot bloei te brengen en het voor een onafhankelijk volksbestaan voor te bereiden.’

In die geest werd actie gevoerd, zulks met gebruikmaking van partijvlaggen waarvan, als teken van rouw over de Nederlandse overheersing, zwart de hoofdkleur was.

Spoedig vormden Douwes Dekker, Tjipto en Soewardi een driemanschap dat de Indische Partij ging leiden – zij werden in de inheemse wereld aangeduid als ‘Klavertje Drie’, *Tiga Serengkai*.

Naast inheemsen traden ook Indische Chinezen en vooral Indische Nederlanders als lid toe; de nieuwe partij ging dan ook bepleiten dat die Chinezen en Indische Nederlanders landbouwgronden in eigendom zouden kunnen verwerven. Sommige inheemsen werden daardoor afgeschrikt maar andere zagen in Douwes Dekker, die openlijk het einde van het koloniaal bewind predikte, een afgezant des hemels; in Semarang, in Soerakarta en elders op Midden-Java deed de mare de ronde dat hij een reïncarnatie van Mohammed was. Toen afgevaardigden van de afdelingen in december '12 in Bandoeng bijeenkwamen, had de Indische Partij meer dan vijfduizend leden – drie maanden later waren het er meer dan zeventuizend: afgezien van een onbekend aantal Indische Chinezen ca. vijf-en-veertighonderd Indische Nederlanders en ca. vijftienhonderd inheemsen; de meesten van die laatsten hadden Westers onderwijs geno-

¹ Nota 16 jan. 1913, in van der Wal: *Opkomst*, p. 107.